

Samenvatting en preadvies motie:

'Meer aandacht voor rol gemeenten bij totstandkoming en implementatie van UPV afspraken.'

Indienende gemeente(n): Rijswijk

Ondersteunende gemeenten:

Leidschendam Voorburg	Hellendoorn	Lelystad
Wassenaar	Dijk en Waard	Bloemendaal
Midden Delfland	Noordoostpolder	Heemstede
Delft	Kampen	Aalsmeer
Pijnacker Nootdorp	Dalfsen	Amstelveen
Nieuwkoop	Amersfoort	Diemen
Zaanstad	Purmerend	Losser
Bodegraven-Reeuwijk	Hendrik-Ido-Ambacht	De Wolden
Enschede,	Edam-Volendam	Twenterand
Almelo	Haaksbergen	Wierden
Dinkelland	Hof van Twente	Borne
Oldenzaal	Roosendaal	

Strekking van de motie:

De indieners geven aan dat een recent onderzoek van de Universiteit Utrecht aantoont dat het instrument 'Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid' (UPV), niet leidt tot een sluitende afval- en grondstoffenketen van huishoudelijk afval. Daarnaast constateren de indieners, op basis van het betreffende onderzoek, dat gemeenten en gemeentelijke inzamelaars ten onrechte niet als gelijkwaardige partner aan tafel zitten bij het ontwerpen van besluiten rondom 'UPV'.

De indieners constateren dat iedere UPV-constructie zijn eigen overlegstructuur kent, maar dat gemeenten tegelijkertijd een zorgplicht kennen voor de inzameling van alle huishoudelijke afvalstromen en daarmee ook naar het systeem van inzameling en het belang van de bewoners als geheel kijken. Daarnaast wordt geconstateerd dat de Rijksoverheid geen regie neemt op het sluiten van grondstoffenketens en de markt laat betalen en bepalen ten koste van gemeenten. De indieners vinden bovendien dat de VNG niet voor alle gemeenten en gemeentelijke inzamelaars de complexiteit van het toenemend aantal UPV's kan beheersen.

Vanuit bovenstaand kader wordt opgeroepen om:

- Bij het ministerie van I&W aan te dringen op een sterkere regierol door het Rijk en op het heroverwegen van het geheel aan instrumenten die nodig zijn om een circulaire economie mogelijk te maken.
- Bij het ministerie aan te dringen op het betrekken van de VNG én NVRD namens de gemeenten en gemeentelijke inzamelaars bij het ontwerpen van UPV's.
- Bij het ministerie van IenW aan te dringen op de herziening van het Besluit Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid op basis van het rapport van de Universiteit van Utrecht. Met als speerpunt om bij het formuleren van ontwerpbesluiten inzake huishoudelijke afvalstromen de gemeentelijke uitvoering als volwaardige partner aan de voorkant van het proces al te betrekken en dat gedurende de looptijd van de UPV de maatschappelijke belangen van de gemeentelijke en publieke afvalinzameling als gelijkwaardige ketenpartner worden opgenomen;
- Om gezien de veelheid en complexiteit van het afvaldossier hierin samen op te trekken met de NVRD, waarbij de meeste gemeenten en alle gemeentelijke inzamelorganisaties zijn aangesloten.

Preadvies VNG-bestuur: overnemen

Toelichting bij het preadvies

De motie vraagt in algemene zin om bij het inrichten van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor specifieke afvalstromen, meer rekening te houden met de wijze waarop gemeenten het huishoudelijk afval inzamelen. Dit op een zodanige manier, dat afvalstromen waarvoor producentenverantwoordelijkheid geldt (zoals verpakkingen) of gaat gelden (textiel), door gemeenten op de juiste/optimale manier kunnen worden ingezameld en stroken met hun circulaire doelstellingen. Voor deze inspanningen dienen gemeenten een dekkende kostenvergoeding te ontvangen van de producenten, die daartoe verplicht zijn of worden. Om tot dergelijke (financiële) afspraken te komen met producenten, kan het voor gemeenten lastig zijn om tot overeenstemming te komen. De oproep om het Rijk een sterkere regierol te geven, kan helpen om sneller tot gezamenlijk gedragen afspraken te komen en voorkomen dat onderhandelingen tussen gemeenten en producenten spaak lopen.

De oproep om bij het ministerie aan te dringen op het betrokkenheid van gemeenten bij het ontwerpen van UPV's is grotendeels al de praktijk. Daar waar mogelijk en noodzakelijk zet de VNG al langere tijd in op het betrekken van individuele gemeenten en/of de NVRD bij gesprekken met het Rijk over de invulling van producentenverantwoordelijkheid.

In dit verband verwijzen we wel graag naar de in de ALV van 2021 aangenomen motie '*Stop met sturen aan de achterkant*', waarbij vooral werd opgeroepen om een prikkel in te bouwen aan de zogenoemde voorkant van de keten. Door bij ontwerp en productie van bijv. verpakkingen al rekening te houden met duurzaamheid en hergebruik, kan daadwerkelijk werk worden gemaakt van het doel om de afvalberg te beperken en ketens te sluiten. Dit is een taak voor producenten, die gemeenten volgens de VNG niet naar zich toe moeten trekken. Dit om te voorkomen dat het afvalprobleem uitsluitend wordt neergelegd bij de achterkant van de keten, ofwel bij de inzamelende gemeenten.

Kanttekening

Vanuit de VNG dringen we er bij het Rijk op aan om het instrument van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid beter en effectiever in te zetten. Bij de invulling ervan is de VNG echter van mening dat gemeenten alleen aan tafel dienen te zitten wanneer de inzameling door gemeenten onontkoombaar is of als dit wenselijk wordt geacht voor een juiste werking van het gemeentelijke inzamelsysteem. Indien nodig en relevant, wordt kennis en expertise ingeschakeld van de NVRD, waarmee al sinds lange tijd een constructieve samenwerking bestaat.